

Nieuwsbrief rechtsgeschiedenis – augustus 2007 zie ook: www.rechtsgeschiedenis.be

Woord vooraf

Geachte lezer,

Van 8 tot en met 13 juli 2007 was er voor de elfde keer op rij de *Sommerkurs* in het *Max-Planck-Institut für europäische Rechtsgeschichte* te Frankfurt am Main.

Onder de bekwame leiding van prof. dr. **Pia Letto-Vanamo** van de universiteit van Helsinki kregen 18 jonge onderzoekers van uit heel Europa de mogelijkheid hun onderzoek voor te stellen en te bediscussiëren in een gezelschap van gelijkgestemde zielen.

Via deze weg zouden wij de organisatoren, dr. **Miloš Vec** en dr. **Stefan Ruppert** willen danken voor hun inspanningen, alsook prof. dr. **Michael Stolleis** voor het niet aflatend enthousiasme! *Es war ganz toll!!*

Groepsfoto Sommerkurs 2007

Mvg,

D. HEIRBAUT
B. DEBAENST

Recente publicaties

2007

BOS-ROPS, J.A.M.T., SMIT, J.G. en VAN DER VLIST, .E.T., *Holland bestuurd. Teksten over het bestuur van het graafschap Holland in het tijdvak 1299-1567*, ING – onderzoeksgidsen 4, 2007, 514 p. ISBN 978-90-5216-156-7.

In *Holland bestuurd* zijn 104 teksten gebundeld die alle te maken hebben met het bestuur van Holland. De oudste tekst, uit 1303, is het testament van graaf Jan ii en zijn vrouw. De jongste tekst dateert uit 1559 en is de aanstelling door koning Filips ii van Willem van Oranje tot stadhouder van Holland.

Huwelijkse voorwaarden, testamenten, zoenbrieven en financiële overeenkomsten konden grote gevolgen hebben voor het graafschap en voor de verhoudingen binnen de grafelijke familie: wie krijgt wat en hoe gaan we voortaan met elkaar om? Ook teksten die van fundamenteel belang zijn voor de verhouding tussen de graaf of gravin en de onderdanen, zoals de grote privileges en verbonden, maken deel uit van de bundel. Deze vormt daarmee een afspiegeling van de geschiedenis van het graafschap Holland in hoofdlijnen: de opeenvolging van de verschillende geslachten uit Henegouwen, Beieren, Bourgondië en Oostenrijk, de conflicten tussen Hoeken en Kabeljauwen, de machtsbalans tussen vorst en onderdaan en de toenemende greep van de hertogen van Bourgondië en aartshertogen van Oostenrijk op het bestuur en hun wens tot een strakke organisatie.

De bundel geeft de teksten naar het origineel of het beste afschrift, waarvoor onderzoek is gedaan in vele binnen- en buitenlandse archieven. Hij zal zijn nut bewijzen in het universitaire onderwijs en bij de geschiedschrijving over het graafschap Holland.

MARTYN, Georges, *Misdaad en straf*, (deel V van de reeks “2000 jaar Kortrijk. Waar is de tijd), Zwolle, 2007, 24 p. ISBN 978-90-400-2000-1

De burggraaf van Kortrijk oefende de rechtspraak uit, bijgestaan door zeven vrijschepenen. Kortrijk had in de negentiende eeuw één van de modernste gevangenissen. Het eerste justitiepaleis, ingewijd door Leopold II in 1875, brandde na de Tweede Wereldoorlog volledig uit. Dit en nog veel meer kom je te weten in deze bijdrage uit [de reeks “2000 jaar Kortrijk. Waar is de tijd”...](#)

2005

SZÁNTAY, Antal, *Regionalpolitik im Alten Europa: die Verwaltungsreformen Josephs II in Ungarn, in der Lombardei und den Österreichischen Niederlanden, 1785-1790*, Boedapest, 2005, 490 p. ISBN 963 05 8219 8

In dit boek worden de bestuurlijke hervormingen van Jozef II in Hongarije, Lombardije en de Oostenrijkse Nederlanden aan de hand van omvangrijk archiefonderzoek met elkaar vergeleken. Centraal staan de nieuwe systemen voor lokaal bestuur - de “*Bezirksverwaltung*” in Hongarije, de “*Intendenze Politiche Provinciali*” in Lombardije en de “*Intendances Provinciales*” in de Oostenrijkse Nederlanden - die Jozef II van 1785 tot 1787 kort na elkaar invoerde.

Deze hervorming vormde een keerpunt in de manier van regeren van het Weense Hof, omwille van de volledige breuk van de centrale Weense regering met het traditionele, autonome lokale gezag van de afzonderlijke gebieden. Daarmee kwam een einde aan het lange proces, dat geleid heeft tot de moderne, centraal-bureaucratisch georganiseerde staat.

Vacatures

Professor dr. Jan J. Hallebeek meldt dat er aan de sectie rechtsgeschiedenis aan de VU A'dam een vacature komt voor 0,8 à 1,0 fte UD (universitair docent). Vanaf volgende week is er meer informatie te vinden op de [website van de VU](#). Meer informatie bij professor Hallebeek via: j.j.hallebeek@rechten.vu.nl

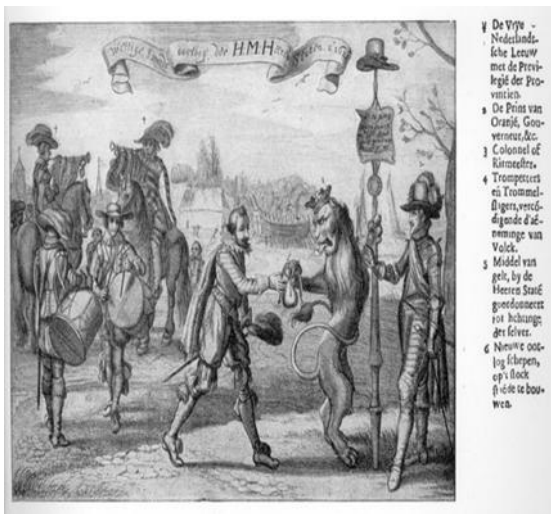
Internet

→ Digitale publicaties

Wij wensen uw aandacht te vestigen op de volgende interessante digitale publicaties van het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (*klik op de foto's voor de link*)

→ Resolutiën Staten-Generaal 1626-1630:

In deze publicatie zijn de besluiten die de Staten-Generaal van de Republiek der Verenigde Nederlanden van 1 januari 1626 tot 15 mei 1630 hebben genomen, toegankelijk gemaakt voor historisch onderzoek.

Van de ongedrukte en niet van bruikbare contemporaine indices voorziene resoluties zijn elektronisch doorzoekbare samenvattingen in modern Nederlands gemaakt. Niet alleen de volledige tekst van de publicatie kan worden doorzocht, ook kan separaat of in combinatie worden gezocht op een specifieke periode, geheime resoluties, personen en de door hen vervulde functies, instellingen, plaatsen, scheepsnamen, boeken en pamfletten.

Door deze ruggengraatbron toegankelijk te maken, raakt het functioneren van de Staten-Generaal en –via dit centrale regeringslichaam – het staatsbestel van de Republiek als geheel

beter bekend. Voor onderzoekers van onder andere buitenlandse politiek, overheidsfinanciën, defensie, rechtspraak, handel en nijverheid vormen de resoluties van de Staten-Generaal een onmisbare ingang tot de archiefbestanden van deze vergadering.

→ Repertorium van Ambtsdragers en Ambtenaren 1428-1861:

Het Repertorium van ambtsdragers en ambtenaren 1428-1861 is een online raadpleegbaar databestand met gegevens over de leden en hoogste ambtenaren van de belangrijkste instellingen van vertegenwoordigende, bestuurlijke en rechtsprekende aard op het huidige Nederlandse grondgebied.

Dit systematische overzicht van meer dan 12.000 personen en circa 25.000 aanstellingen is bedoeld als algemeen naslagwerk en tevens als uitgangspunt voor analytisch onderzoek naar het feitelijke functioneren van instellingen en politiek. Met behulp van het Repertorium van ambtsdragers en ambtenaren 1428-1861 kan de onderzoeker onder andere achterhalen wie bij politiek, bestuur en rechtspraak betrokken waren, in hoeverre er continuïteit was in de personele bezetting van instellingen en hoe loopbanen verliepen...

→ **Landdagen en andere landelijke bijeenkomsten van Staten en steden in Gelre en Zutphen 1423-1584**

Deze publicatie wil een zo volledig mogelijk overzicht geven van alle landdagen en landelijke bijeenkomsten (vergaderingen van edelen en steden of van tenminste drie hoofdsteden) in het hertogdom Gelre tussen 1423 en 1584. Allerlei documenten die op één of andere wijze in verbinding kunnen worden gebracht met deze samenkomsten zijn hiertoe verzameld in een databank. Het gaat hier om zeer divers archiefmateriaal, variërend van oproepen voor een vergadering, verslagen van de bijeenkomst (waaronder de zogenaamde landdagrecessen), discussiestukken en besluiten van de vergadering tot brieven, waarin naar de bijeenkomsten wordt verwezen.

Het is voor het eerst dat een dergelijke verzameling met betrekking tot de landspolitieke geschiedenis van Gelre is aangelegd. De documenten werden verzameld in tal van archieven in Gelderland en enige instellingen buiten deze provincie. De database bestaat uit bijna 2100 documenten (records), waarvan een groot deel kan worden opgeroepen in de vorm van digitale foto's. De records zijn chronologisch geordend en zoveel mogelijk gebundeld per vergadering. Elk record bevat kerngegevens over het document, waaronder een datering en een regest. De database is op diverse manieren doorzoekbaar, zoals op datum en op (delen van) woorden en namen. Allerlei oude documenten uit tal van archieven zijn thans op moderne wijze beschikbaar voor onderzoekers en andere belangstellenden. Zij kunnen door de digitale foto's tal van teksten gemakkelijk doorwerken op zoek naar gegevens en citaten. De database kan dan ook een ideaal startpunt vormen voor allerlei onderzoek naar bepaalde ontwikkelingen binnen het hertogdom Gelre op (onder meer) politiek, economisch, sociaal, monetair en godsdienstig gebied.

→ **Universiteitsbibliotheek Gent binnenkort online!**

De Universiteit Gent heeft aangekondigd dat ze in het **Google Library Project** stapt. Google zal in samenwerking met de bibliotheek de copyrightvrije boeken uit de collectie van de Boekentoren digitaliseren, waardoor de grootste titels uit de Nederlandstalige en Franse literatuur wereldwijd online beschikbaar worden.

Als één van de grootste bibliotheken in België zal de Gentse Universiteitsbibliotheek het aantal Nederlandstalige en Franstalige boeken in Google Book Search Library Project aanzienlijk verhogen. Door deze samenwerking zullen enkele honderdduizenden boeken aan het programma worden toegevoegd, van populaire klassiekers tot zeldzame en speciale collecties die voordien slechts te raadplegen waren in de bibliotheek zelf.

Eenmaal gedigitaliseerd wordt het eenvoudig om die werken te ontdekken, te doorzoeken en te lezen via de Google Book Search™ service. De bibliotheekcollectie bevat ook behoorlijk wat copyright-vrije boeken in Duits, Latijn, Italiaans, Engels, Spaans, waardoor de veeltalige index van Google aanzienlijk kan verrijkt worden en meer boeken in meer talen wereldwijd door meer mensen kunnen geraadpleegd worden.

"We vinden het zeer spannend om onze boeken en onze bibliotheek door dit project open te stellen voor de wereld" zegt Sylvia Van Peteghem, hoofdbibliothecaris van de Universiteitsbibliotheek Gent (Boekentoren). "Het is een heel boeiende onderneming om lezers te helpen" waar ter wereld ze zich ook bevinden- om een deel van de rijke literaire en culturele traditie van België en Europa te leren ontdekken en te lezen. Wat het nog interessanter maakt is de perfecte aansluiting bij onze plannen om de Boekentoren de komende jaren te renoveren, een werk van jaren met wellicht ook een tijdelijke sluiting. Tegen de startdatum van de renovatie in 2010 zijn reeds heel wat werken gedigitaliseerd zodat alvast een deel van de collectie beschikbaar blijft voor de studenten en academici via Google Book Search."

"De rijke collectie van de Gentse Universiteitsbibliotheek is een fantastische aanvulling voor het Book Search Project, dat als doel heeft de boeken van de hele wereld beschikbaar te maken. De bibliotheek verrijkt onze veeltalige index en het nieuws is vooral goed voor Nederlandstalige en Franse lezers in de wereld" zegt Philippe Colombet; Strategic Partnership Development Manager van Google Book Search.

De Universiteit Gent voegt de vijftiende bibliotheekcollectie toe aan het Library Project, anderen zijn Oxford University, University Complutense van Madrid, De Library of Catalunya, Bavarian State Library, Lausanne Cantonal and University Library (BCU), Harvard University, Stanford University, University of Michigan, New York Public Library, University of Virginia, University of Wisconsin-Madison, Princeton University, University of California en de University of Texas-Austin.

→ Interessante links:

→ Op [deze site](#) staan enkele belangrijke werken over [strafrecht](#): voor België bijvoorbeeld onder meer werken van Croos, Haus, Pouillet en Prins. Daarnaast vindt men er ook nog werken van onder meer Ortolani, Filangieri, Mittermaier, enz.

→ Op de website van Kees Nieuwenhuijsen vindt je de Latijnse tekst en de Nederlandse vertaling van de [lex Frisionum](#) en de [Ewa ad amorem](#).

Met vriendelijke groeten,

Dirk Heirbaut
Bruno Debaenst
M.m.v.
Chris Coppens
Frederik Dhondt
Margreet Duynstee
Sjoerd Faber
Rik Opsommer

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze lijst laten verspreiden of wilt U dat een collega of vriend aan deze lijst toegevoegd wordt, mail dan naar een van de editors:

Dirk.heirbaut@ugent.be
Bruno.debaenst@ugent.be
s.faber@rechten.vu.nl
archieff@ieper.be
M.C.I.M.Duynstee@law.leidenuniv.nl
e.c.coppens@planet.nl

De vorige nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be

Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 300 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, wilt U dat dan laten weten door een e-mailtje naar:

Dirk.heirbaut@ugent.be

Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden.

Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.
